

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ υπ' αριθ. 81/2008
ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Γ' ΤΜΗΜΑΤΟΣ**

Συνεδρίαση της 19^{ης} Φεβρουαρίου 2008

Σύνθεση:

Προεδρεύων: Πασχάλης Κισσούδης, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους, κωλυομένου του Προέδρου του Τμήματος Αντιπροέδρου του Ν.Σ.Κ. Γεωργίου Πουλάκου.

Μέλη: Νικόλαος Μαυρίκας, Νικηφόρος Κανιούρας, Ιωάννης Τρίαντος, Αλέξανδρος Καραγιάννης, Ιωάννης Διονυσόπουλος, Ανδρέας Χαρλαύτης, Νομικοί Σύμβουλοι.

Εισηγητής: Ανδρέας Χαρλαύτης, Νομικός Σύμβουλος.

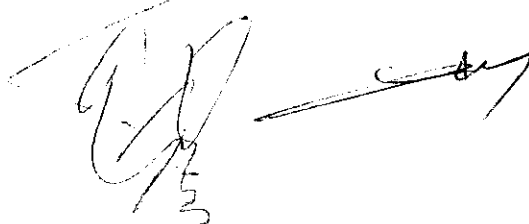
Αριθμ. Ερωτ.: Υπ' αριθ. 36051/27-6-2007 έγγραφο του Υπουργείου Εσωτερικών, Γενική Δ/ση Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών.

Περίληψη Ερωτ.: Εάν, ενόψει των οριζομένων στις διατάξεις του άρθρου 3 παρ. 2 του Ν. 3263/2004 (Φ.Ε.Κ. 179 Α') όπως συμπληρώθηκε με το εδάφιο (β) παρ. (7) άρθρο 4 του Ν. 3481/2006 (Φ.Ε.Κ. 162 Α') και της παρ. 2 περ. (δ) του άρθρου 103 και του άρθρου δεύτερου του Ν. 3463/2006 (Φ.Ε.Κ. 114 Α') για τη διεξαγωγή των δημοπρασιών έργων Ο.Τ.Α. με το σύστημα της χαμηλότερης προσφοράς η Επιτροπή Διαγωνισμού συγκροτείται αποκλειστικά από υπηρεσιακά μέλη.

Επί του άνω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους γνωμοδότησε ως εξής :

Ι.Α. Στο άρθρο 3 παρ. 2 του Ν. 3263/2004 Μειοδοτικό σύστημα ανάθεσης των δημόσιων έργων και άλλες διατάξεις (Φ.Ε.Κ. 179 Α'), όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 4 παρ. 6 (εσφαλμένως αναφέρεται στο ερώτημα παρ. 7) εδ. β' του Ν. 3481/2006 ορίζεται ότι : «...Όταν ως κριτήριο ανάθεσης επιλέγεται η χαμηλότερη τιμή κατά το άρθρο 1, η παραλαβή και η εξέταση των προσφορών στην ανοιχτή δημοπρασία γίνεται από την Επιτροπή Διαγωνισμού αυθημερόν, σε δημόσια συνεδρίαση και σε ενιαίο στάδιο, το οποίο περιλαμβάνει τον έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής, την αποσφράγιση και τον έλεγχο των οικονομικών προσφορών και την υποβολή του πρακτικού της για το αποτέλεσμα της δημοπρασίας. Για τη συγκρότηση, σύνθεση και λειτουργία της Επιτροπής Διαγωνισμού εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του άρθρου 22 του π.δ. 609/1985 (Φ.Ε.Κ. 223 Α') και, συμπληρωματικά των άρθρων 13-15 του ν. 2690/1999 (Φ.Ε.Κ. 45 Α'). Όπου στις κείμενες διατάξεις αναφέρεται η Επιτροπή Εισήγησης για ανάθεση, νοείται αντίστοιχα η Επιτροπή Διαγωνισμού του παρόντος νόμου.

Στα έργα συνολικού προϋπολογισμού μέχρι το ανώτατο όριο της δεύτερης τάξης του Μητρώου Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (Μ.Ε.ΕΠ.), χωρίς να συνυπολογίζονται τα κονδύλια της αναθεώρησης και του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.), η Επιτροπή Διαγωνισμού αποτελείται από τρία υπηρεσιακά μέλη. Στην περίπτωση αυτή παρίσταται και ένας εκπρόσωπος των εργοληπτικών οργανώσεων με τον αναπληρωτή του, ο οποίος ορίζεται με την απόφαση συγκρότησης της Επιτροπής Διαγωνισμού από αυτούς που υποδεικνύονται από τις πανελλήνιες εργοληπτικές οργανώσεις, χωρίς να μετέχει στις διαδικασίες του διαγωνισμού. Για τον εκπρόσωπο αυτόν και τον αναπληρωτή του δεν υπάρχει κώλυμα για τη συμμετοχή τους στο διαγωνισμό. Κατά τα λοιπά για τη συγκρότηση και λειτουργία της εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 21 του π.δ. 609/1985 και συμπληρωματικά των άρθρων 13-15 του ν. 2690/1999». Επίσης στο άρθρο 12 παρ. 1 του αυτού ως άνω νόμου ορίστηκε ότι «Οι διατάξεις του νόμου αυτού έχουν εφαρμογή στους διαγωνισμούς όλων των φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα...». Επίσης με το άρθρο 12 παρ. 3 περ. θ' του ίδιου ως άνω νόμου καταργήθηκαν τα άρθρα 5 και 6 του Π.Δ. 171/1978 Όργανα που αποφασίζουν ή γνωμοδοτούν και ειδικές ρυθμίσεις σε θέματα έργων που εκτελούνται από τους

A handwritten signature in black ink is written over a rectangular stamp. The signature is stylized and appears to be a name. The stamp is mostly illegible but seems to contain some text and possibly a date or official mark.

Ο.Τ.Α. και άλλες σχετικές διατάξεις (Φ.Ε.Κ. 84 Α). Οι καταργηθείσες διατάξεις περιελάμβαναν ρυθμίσεις όσον αφορά την σύσταση επιτροπών διαγωνισμού από τη Δημορχιακή Επιτροπή, ταυτοσήμου περιεχομένου με αυτήν του ισχύοντος Δ.Κ.Κ. και των προϊσχυσάντων αυτού Κωδίκων.

Β. Στο άρθρο 21 παρ. 1 του Π.Δ. 609/1985 Κατασκευή δημοσίων έργων (Φ.Ε.Κ. 223 Α') ορίζεται ότι : «Οι επιτροπές διαγωνισμού αποτελούνται από τρία υπηρεσιακά μέλη που ορίζονται από τον προϊστάμενο της υπηρεσίας που διενεργεί τη δημοπρασία. Ένα από τα μέλη της ορίζεται ως Πρόεδρος...».

Γ. Στο άρθρο 103 παρ. 2 περ. δ' καθώς και στο άρθρο δεύτερο του Ν. 3463/2006 (Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας, Φ.Ε.Κ. 114 Α') ορίζονται τα εξής :

«2. Η δημορχιακή επιτροπή έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες :

α) .....β).....γ).....δ) με την επιφύλαξη της παραγράφου 5 του παρόντος καταρτίζει τους όρους, συντάσσει τη διακήρυξη, διεξάγει και κατακυρώνει όλες τις δημοπρασίες σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Για την διεξαγωγή των δημοπρασιών και την αξιολόγηση των προσφορών μπορεί να συγκροτεί επιτροπές, από μέλη της, δημοτικούς ή δημοσίους υπαλλήλους ή ειδικούς επιστήμονες, στην δε παρ. 5 ορίζεται ότι :

5. Η δημορχιακή επιτροπή μπορεί να παραπέμψει οποιοδήποτε θέμα της αρμοδιότητάς της στο δημοτικό συμβούλιο για τη λήψη απόφασης, εφόσον κρίνει ότι αυτό επιβάλλεται από την ιδιαίτερη σοβαρότητά του».

Δ. Τέλος στα άρθρα δεύτερο και τέταρτο του κυρώσαντος τον Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα Ν. 3463/2006 ορίζονται τα εξής :

«Άρθρο δεύτερο

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος, σύμφωνα με το άρθρο τέταρτο ... καταργείται το π.δ. 410/1995 (Φ.Ε.Κ. 231 Α'), καθώς και κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη αντίθετου περιεχομένου.

Άρθρο τέταρτο

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από 1-1-2007, με εξαίρεση τις διατάξεις των άρθρων 2, 5, 19 έως και 74, 77 και 78, 80, 81, 83 έως και 85, 88, 117, 127, 140, 141 έως και 147, 161, 163, 164, 176, 177, 202 και 219 έως ,και 221, 252 έως 270, η ισχύς των οποίων, υπό την επιφύλαξη του προηγούμενου άρθρου, αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως».

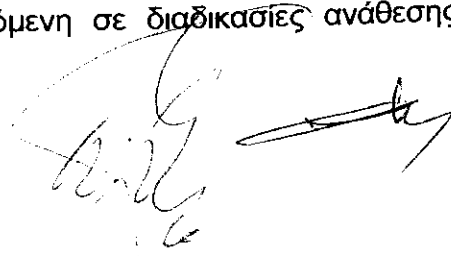
II. Ενόψει των παραπάνω διατάξεων κατά την συζήτηση στο Τμήμα, προκειμένης απαντήσεως στο τιθέμενο ερώτημα, αν για τους διαγωνισμούς του ερωτήματος η επιτροπή διενέργειας που συγκροτείται από τη Δημορχιακή Επιτροπή θα πρέπει να είναι τριμελής και να συντίθεται μόνο από υπηρεσιακά μέλη, διατυπώθηκαν δύο γνώμες.

A. Κατά τη γνώμη που πλειοψήφησε, στο άρθρο 3 παρ. 2 του Ν. 3263/2004, όπως ισχύει, το οποίο, όπως αμέσως ανωτέρω αναφέρθηκε, εφαρμόζεται στους διαγωνισμούς όλων των φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, στον οποίο υπάγονται και οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοικήσεως, (άρθρο 9 παρ. 1 Ν. 1232/1982, άρθρο 1 παρ. 6β' Ν. 1256/1982, άρθρο 19 παρ. 5 Ν. 1586/1986, γνωμ. Ν.Σ.Κ. 457/2002) ορίζεται ότι για έργα συνολικού προϋπολογισμού μέχρι το ανώτατο όριο της δεύτερης τάξης του Μητρώου Εργοληπτικών Επιχειρήσεων.... η Επιτροπή Διαγωνισμού αποτελείται από τρία υπηρεσιακά μέλη.

Στο άρθρο 103 παρ. 2 περ. δ' του Ν. 3463/2006 (Δ.Κ.Κ.), του οποίου η ισχύς άρχισε από 1-1-2007, προβλέπεται αρμοδιότητα της δημορχιακής επιτροπής, να συγκροτεί επιτροπές δημοπρασιών από μέλη της δημορχιακής επιτροπής, δημοτικούς ή δημόσιους υπαλλήλους ή ειδικούς επιστήμονες.

Η διάταξη του άρθρου 3 του Ν. 3263/2004, όπως από την επί του νομοσχεδίου αιτιολογική έκθεση προκύπτει σκοπό είχε την απλοποίηση και επιτάχυνση της διαδικασίας των δημόσιων διαγωνισμών. Γι' αυτό και ορίστηκε προς τούτο ότι μία και μόνο επιτροπή (η επιτροπή διαγωνισμού) διενεργεί το διαγωνισμό και ότι στους χαμηλού προϋπολογισμού διαγωνισμούς η επιτροπή αυτή είναι τριμελής αποτελούμενη μόνο από υπηρεσιακά μέλη. Προς επίρρωση της απόψεως αυτής συνηγορεί και η κατάργηση με το άρθρο 12 παρ. 3θ' του Ν. 3263/2004 όλων των σχετικών διατάξεων του Π.Δ. 171/1987 που αναφέρονταν σε σύσταση επιτροπών από τη Δημορχιακή Επιτροπή, διατάξεων ταυτοσήμου περιεχομένου με αυτήν του άρθρου 103 παρ. 2 περ. δ' του ισχύοντος Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα καθώς και των προϊσχυσάντων αυτού Δημοτικών και Κοινοτικών Κωδίκων.

Υπό το παραπάνω περιεχόμενο η διάταξη του άρθρου 3 του Ν. 3263/2004 και στο μέτρο που εξειδικεύει την ιδιότητα των μελών και τον κάθε φορά αριθμό τους (πράγμα που δεν ρυθμίζεται από τη σχετική διάταξη του άρθρου 103 παρ. 2 περ. δ' του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα), αφ' ενός μεν ρυθμίζει διαφορετικό θέμα από αυτήν αφ' ετέρου προκύπτει ειδικότερη, αναφερόμενη σε διαδικασίες ανάθεσης

δημοσίων έργων και όχι γενικώς σε δημοπρασίες ως η διάταξη του άρθρου 103 και δεν πρέπει να θεωρηθεί καταργημένη ως αντιθέτου περιεχομένου προς αυτήν, κατά το δεύτερο άρθρο του κυρώσαντος τον Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα Ν. 3463/2006.

Β. Κατά τη γνώμη που μειοψήφησε, την οποία υποστήριξαν οι Νομικοί Σύμβουλοι Νικηφόρος Κανιούρας, Ιωάννης Τρίαντος και Αλέξανδρος Καραγιάννης (ψήφοι 3), στο πλαίσιο της θεσμοθετημένης με το άρθρο 102 παρ. 2 του Συντάγματος διοικητικής αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α., παρασχέθηκε με το άρθρο 103 παρ. 2δ' του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα η ευχέρεια στη δημαρχιακή επιτροπή να συγκροτεί επιτροπές για την διεξαγωγή δημοπρασιών γενικώς είτε από τα αιρετά μέλη της είτε από δημοτικούς ή δημόσιους υπαλλήλους ή ειδικούς επιστήμονες. Η διάταξη αυτή ως νεώτερη και ειδικότερη, αφού αφορά δημοπρασίες διενεργούμενες από τους Ο.Τ.Α., δεν αφήνει περιθώριο εφαρμογής στη διάταξη του άρθρου 3 παρ. 2 Ν. 3263/2004, η οποία αναφέρεται σε διαγωνισμούς αναθέσεως δημοσίων έργων, εκτελουμένων από τους λοιπούς φορείς του Δημόσιου Τομέα.

ΙΙΙ. Σύμφωνα με τα παραπάνω το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους γνωμοδοτεί, κατά πλειοψηφία, ότι υπό την ισχύ της διατάξεως του άρθρου δευτέρου του Ν. 3463/2006 (νέος Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας) όταν διεξάγεται διαγωνισμός σχετικός με ανάθεση δημοσίου έργου με κριτήριο ανάθεσης τη χαμηλότερη τιμή και εφ' όσον το έργο είναι συνολικού προϋπολογισμού μέχρι το ανώτατο όριο της δεύτερης τάξης του Μητρώου Εργοληπτικών Επιχειρήσεων, η Επιτροπή Διαγωνισμού έργου Ο.Τ.Α. συγκροτείται αποκλειστικά από τρία υπηρεσιακά μέλη.-

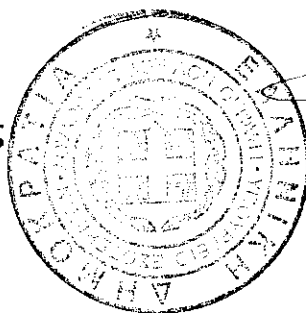
Θεωρήθηκε

Αθήνα 26.2.2008

Ο Προεδρεύων

Πασχάλης Κισσούδης

Νομικός Σύμβουλος

Ο Εισηγητής

Ανδρέας Χαρλαύτης

Νομικός Σύμβουλος